

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ПИЛИПЧУК ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF PYLYPCHUK AND OTHERS v. UKRAINE)**

*(Заява № 59255/14 та 2 інші заяви –
див. перелік у додатку)*

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

14 грудня 2023 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Пилипчук та інші проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Мартіньш Мітс (*Mārtiņš Mits*), Голова,

Катержіна Шімачкова (*Kateřina Šimáčková*),

Микола Гнатовський (*Mykola Gnatovskyy*) судді,

та Вікторія Марадудіна (*Viktoriya Maradudina*), в.о. заступника Секретаря секції,

після обговорення за зачиненими дверима 23 листопада 2023 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявами, поданими у різні дати, зазначені в таблиці у додатку, до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція).

2. Про заяви було повідомлено Уряд України (далі – Уряд).

ФАКТИ

3. Перелік заявників та відповідні деталі заяв наведені у таблиці в додатку.

ПРАВО

I. ОБ'ЄДНАННЯ ЗАЯВ

4. Беручи до уваги схожість предмету заяв, Суд вважає за доцільне розглянути їх спільно в одному рішенні.

II. ПИТАННЯ *LOCUS STANDI* У ЗАЯВІ № 57293/16

5. Суд зазначає, що заяву № 57293/16 подала пані Галина Миколаївна Кондратьєва, поскаржившись на неналежне розслідування побиття її сина приватними особами, після того, як її син помер незабаром після події внаслідок дорожньо-транспортної пригоди.

6. Хоча держава-відповідач не висунула заперечень щодо юрисдикції Суду за критерієм *ratione personae*, Суд з власної ініціативи вирішує, що це питання вимагає розгляду (див. рішення у справі «Сейдіч та Фінци проти Боснії і Герцеговини» [ВП] (*Sejdić and Finci v. Bosnia and Herzegovina*) [GC], заяви № 27996/06 та № 34836/06, пункт 27, ЄСПЛ 2009).

7. Суд не виключає можливості визнання *locus standi* у контексті скарг за статтею 3 Конвенції лише для заявників, які скаржилися на жорстоке поводження з їхніми покійними родичами, якщо такі заявники «окрім явної матеріальної зацікавленості, демонструють або сильну моральну зацікавленість у результаті провадження на національному рівні, або мають інші вагомі підстави, такі як важливий загальний інтерес, який вимагає розгляду їхньої справи». Оскільки потерпілий від жорстокого поводження помер одразу після події, саме заявниця декілька років добивалася проведення ефективного розслідування жорстокого поводження з її сином на національному рівні. У контексті всіх зазначених міркувань та з огляду на конкретні обставини цієї справи пропонується визнати наявність у заявниці *locus standi* у зв'язку з її скаргами за статтею 3 Конвенції (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Карпиленко проти України» (*Karpylenko v. Ukraine*), заява № 15509/12, пункти 106 – 114, від 11 лютого 2016 року).

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 3 КОНВЕНЦІЇ

8. Заявники скаржилися на непроведення ефективного розслідування жорстокого поводження, вчиненого приватними особами, або за обставин, які виключають причетність представників держави. Вони посилалися, прямо або по суті, на статтю 3 Конвенції.

9. Насамперед Суд зазначає, що відповідне жорстоке поводження підпадає під сферу дії статті 3 Конвенції. Суд нагадує, що стаття 3 Конвенції вимагає від органів державної влади проведення ефективного офіційного розслідування стверджуваного жорстокого поводження, навіть якщо таке поводження було вчинено приватними особами (див. рішення у справах «М.С. проти Болгарії» (*M.C. v. Bulgaria*), заява № 39272/98, пункт 151, ЄСПЛ 2003-ХІІ та «Денис Васільєв проти Росії» (*Denis Vasilyev v. Russia*), заява № 32704/04, пункт 99, від 17 грудня 2009 року). Мінімальні стандарти ефективності, наведені у практиці Суду, включають у себе вимоги, що розслідування має бути незалежним, безстороннім і підлягати громадському контролю, а уповноважені органи державної влади повинні діяти зі зразковою ретельністю та оперативністю (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Менешева проти Росії» (*Menesheva v. Russia*), заява № 59261/00, пункт 67, ЄСПЛ 2006-ІІІ).

10. Процесуальні вимоги статті 3 Конвенції виходять за межі стадії досудового розслідування, коли розслідування призводить до вжиття юридичних дій у національних судах: провадження в цілому, у тому числі стадія судового розгляду, має відповідати вимогам статті 3 Конвенції. Це означає, що національні суди за жодних обставин не повинні допускати випадків, за яких завдані тілесні та моральні

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПИЛИПЧУК ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

страждання залишатимуться безкарними. Це важливо для збереження громадської впевненості у принципі верховенства права і його підтримки, а також у попередженні будь-яких ознак толерантності органів державної влади до незаконних дій або співучасті у них (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Оккали проти Туреччини» (*Okkali v. Turkey*), заява № 52067/99, пункт 65, ЄСПЛ 2006 XII (витяги)).

11. Розглядаючи факти цих справ у контексті зазначених принципів, Суд вважає, що органи державної влади, які були уповноважені порушити та розслідувати кримінальну справу, насправді не намагалися оперативно та ретельно розслідувати їх, встановити факти та за потреби притягнути до відповідальності винних осіб. Конкретні недоліки наведено у таблиці в додатку.

12. У керівній справі «Мута проти України» (*Muta v. Ukraine*), заява № 37246/06, від 31 липня 2012 року) Суд вже встановлював порушення щодо питань, аналогічних тим, що розглядаються у цих справах.

13. Розглянувши всі надані йому матеріали, Суд не вбачає жодних фактів або аргументів, здатних переконати його дійти іншого висновку щодо прийнятності та суті цих скарг. З огляду на свою практику з цього питання Суд вважає, що у цих справах розслідування не відповідало критеріям ефективності.

14. Отже, ці скарги є прийнятними та свідчать про порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

15. З огляду на наявні в нього документи та свою практику (див., зокрема, рішення у справі «Побокін проти України» [Комітет] (*Pobokin v. Ukraine*) [Committee], заява № 30726/14, від 06 квітня 2023 року) Суд вважає за доцільне присудити суми, зазначені у таблиці в додатку, і відхилиє будь-які додаткові вимоги щодо справедливої сатисфакції, висунуті заявниками.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Вирішує*, що пані Галина Миколаївна Кондратьєва, мати покійного сина у заяві № 57293/16, має *locus standi* у провадженні;
3. *Оголошує* заяви прийнятними;
4. *Постановляє*, що ці заяви свідчать про порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з непроведенням ефективного розслідування

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПИЛИПЧУК ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

жорстокого поводження, вчиненого приватними особами, або за обставин, які виключають причетність представників держави;

5. *Постановляє, що:*

- (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
- (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
- (c) *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 14 грудня 2023 року відповідно до пунктів 2 і 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Вікторія Марадудіна
(*Viktoriya Maradudina*)
В.о. заступника Секретаря

Мартінш Мітс
(*Mārtiņš Mits*)
Голова